

Корей мәдениетінің қазақстандықтарға әсері

Шатекова Гүлнұр Құрмансейітқызы

Жапонтану және корейтану кафедрасының оқытушысы

gu-lee1985@mail.ru

Қазақстан Республикасы мен Корея Республикасы арасындағы дипломатиялық қарым-қатынас 1992 жылдың 8-қаңтарынан бастау алады. Қазақстан Президенті Нұрсұлтан Назарбаев бұл елге 1995 жылы алғаш рет ресми сапармен келді. Бұл сапар екі мемлекет арасындағы қарым-қатынастарда бетбұрыс кезеңге айналды. Қазіргі таңда Қазақстан-Корея арасындағы қолданыстағы бірқатар құжаттар әріптестіктің барлық салаларын қамтиды. Дипломатиялық қарым-қатынас орнай бастаған уақыттан бастап қазақ-кәріс қарым-қатынастары дәстүрлі түрде өзара тиімді саяси, сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық, мәдени және өзге салаларда жақсы дамуға ие болды.

Осыған орай, Оңтүстік Кореяның Алматыдағы елшілігі 1993 жылы ашылса, Қазақстанның Сеулдегі елшілігі 1996 жылдан бастап жұмыс істей бастады. Сонымен қатар, Қазақстан мен Корея Үкіметтері екі ел арасындағы достық қарым-қатынасты нығайту үшін және мәдениет, өнер, білім беру, БАҚ, туризм, спорт, әлеуметтік даму салаларындағы екіжақты ынтымақтастықты дамыту үшін 1995 жылдың 16-мамырында мәдени ынтымақтастық туралы келісімге қол қойды.

1991 жылы Алматыда Корей білім беру орталығының құрылуынан бастау алған Корея мен Қазақстан арасындағы мәдени байланыстар негізінен Қазақстандағы кәрістерге негізделген корей тілін үйрету мен Кореяның дәстүрлі мәдениетімен таныстыру деп аталып, осымен шектеліп келді. Негізінен Қазақстан мен Корея арасындағы мәдени байланыстар 2000 жылдан кейін Қазақстан экономикасының жедел көтерілуімен Кореяның энергетикалық ресурстарға деген қызығушылығының артуына байланысты қарқынды дами бастады.

Өткен жиырма жыл бойы Корея мен Қазақстан Үкіметінің ұйымдастыруымен кең ауқымды мәдени жобалар, концерттер, көрмелер, театрлық қойылымдар, ғылыми конференциялар, сән үлгілерін көрсету, Қазақстанның өнер мен бұқаралық ақпарат қызметкерлерін Кореяға шақыру сияқты мәдени шаралар болып өтті. Қазақстанға Оңтүстік Кореяның ең ірі

теле және радиокөпмәдениеттері арнайы тілшілер келіп, Қазақстан туралы деректі фильмдер мен телехабарлар топтамасын түсіріп әкетті.

90-жылдардың бас кезінде Оңтүстік Корея Қазақстандық отандастарына көп көңіл бөлді. Оңтүстік Кореяның халқы этникалық кәрістердің тілі, әдет-ғұрпы, мәдениеті мен тарихы жөнінде ештеңе білмеді. Сондықтан, 1994 жылы MBS теле-радио корпорациясы “Кәрістер” атты 21-бөлімнен тұратын көркем фильм түсірді.

Ең алғашқы мәдени байланыстардың бірі 2003 жылы Қазақстан Республикасының Орталық музейіндегі корей ұлттық мәдениетінің тұрақты экспозициясының ашылуы болды.

2008 жылдың 6-шілдесінде Астанада “Сеул күні” мен 3-қазанда өткен “Корей түні” атты мәдени шара арқылы кәрістер өздерінің ұлттық киімдерін, тағамдарын, ән мен биін, салт-дәстүрін көрсетті. Ал, 15-19 шілде аралығында Алматы мен Астана қалаларында Корея Республикасының елшілігі Корей кино фестивалін ұйымдастырды.

Өз кезегінде атақты қазақстандық әншілердің, хореографиялық орындаушылардың, сазгерлердің, симфониялық оркестрдің концерттері Оңтүстік Кореяның сахналарынан көрініс тапты. Әлібек Дінішев, Айман Мұсаходжаева, Жания Аубакирова сияқты қазақ өнерінің саф шеберлері өз өнерлерімен кәріс жұртын таң қалдырды.

Осы тұста 2010 жылдың “Кореядағы Қазақстан жылы” болғандығын, әрі Қазақстанның мәдениетін дамыту мен насихаттаудағы маңызын айта кету керек.

2000 жылдары Корея мен Қазақстанның мәдени қатынастарының ішінде атап өтуге міндет тұратын жайт Қазақстанда корей телехикаялары мен киноларының жергілікті ақпарат құралдары арқылы көрсетіліп, Қазақстан халқының қызығушылығын тудыруы. Әрі бұл құбылыс “халлю”, яғни “корей мәдени толқыны” деген атпен белгілі.

Сонау 90-жылдары Оңтүстік Корея жерінен бастау алған бұл мәдени құбылыс ең алдымен Қытай мен Тайваньға әсер етті. Содан біртіндеп Оңтүстік Шығыс Азия елдеріне тарап, бүгінгі таңда біздің елімізге дейін жетті.

“Халлю” құбылысының мәні – Кореяның поп-мәдениетін, яғни киносын, телехикаясын, музыкасын, тағамын, киімін, жауынгерлік өнерін дәріптеу. Оңтүстік Корея “халлюмен” байланысты тауарды экспортқа шығару арқылы жылына миллиондаған доллар қаражат табады.

2000 жылдары Қазақстанда Ел арна, Хабар, Қазақстан, ТАН, Рахат телеарналары арқылы “Менің жүрегімдегі күз”, “Шақыру”, “Ва-банк”, “Жумоң” атты телехикаялар орыс және қазақ тілдеріне аударылып көрсетілді.

Біздің елімізде көптеген елдердің кинолары мен телехикаялары көрсетіледі. Бірақ, неге көрермендерді корей телехикаялары қызықтырады деген сұрақ туады. Өйткені, корей телехикаяларында атыс-шабыс жоқ, саяси мәселені көтермейді, кішісі үлкенді сыйлайды, қыз-келіншектері ашық-шашық киінбейді. Сонымен қатар, қазақтар мен кәрістердің дәстүрлі мәдениеті мен өмірге көзқарастарының ұқсастығының көптігі тұрғысынан да түсіндіруге болады. Қазақтар мен кәрістер сырт келбеті жағынан ғана емес, үлкенді құрметтеу, отбасы мен туыстық қатынастардың маңыздылығына көңіл бөлуі тұрғысынан шығысқа тән мәдениет иесі екені сөзсіз.

Корей мәдениетін Орталық Азия мен Қазақстан жеріне таратып, дамыту мақсатында 2010 жылы Астанада Оңтүстік Кореяның Қазақстандағы елшілігі жанынан Корей мәдениет орталығы ашылды.

Ал, 2011 жыл “Қазақстандағы Корея жылы” деп жарияланды. Осыған орай, корей мәдениетін қазақ халқына етене таныстыруға арналған 30 шақты іс-шара ұйымдастырылды.

Өткен ғасырдың 50-жылдарында Оңтүстік Корея Республикасы әлемдегі ең кедей мемлекеттердің бірі болды. Алайда, мемлекеттің ұстанған саясаты мен халқының еңбекқорлығының арқасында жиырма шақты жылдың ішінде Корея дамыған елдердің қатарынан орын алды. 1997-1998 жылдардағы Азия қаржы дағдарысынан кейін Оңтүстік Корея өзінің мәдени ықпалын күшейтті. Соның арқасында мәдениет саласындағы корей үкіметінің бюджеті 1998 жылы 2,2 % болса, 2000 жылы 15,3 % өсті.

Оңтүстік Кореяның мәдениет саласындағы жеңістері экономиканың одан әрі дамуына әсер етті. Импорттаушы елдер Кореяның киносы мен телехикаяларына қызығушылық танытқандықтан, Корея өз мәдениеті мен жұлдыздарын алға жылжытты. Осы әдістің көмегімен олар тұрмыстық заттар

мен электроника саудасын кеңейтті. Біздің де бұдан өзімізге үлгі алып, қазақтың мәдениетін басқа елдерге таратуымыз керек.

Алайда, “корей толқынының” жақсы жақтарымен қоса, жаман жақтары да бар. Кореяда 90-шы жылдардың ортасында батыстың электропоп, хип-хоп, заманауи R’n’B сынды музыкалық жанрлардың элементтерін бойына жинаған жаңа музыкалық жанр пайда болды. Әлем бойынша өте белсенді дамып жатқандығына таңқалған пекиндік журналистер бұл корейлік музыкалық жанрды К-рор деп атады. Басында тек музыкалық жанр ретінде пайда болған К-рор көп ұзамай миллиондаған әлем жастары арасында танымалдылыққа ие болып, оңтүстіккорейлік сән мен стильге еліктеген жастардың субкультурасына айналып үлгерді.

Көпшілікке танымал К-рор корейлік IT-индустрияның соңынан ілесе дами отырып, сол кездері жаңадан пайда болған әлеуметтік желілер, ұялы телефондардың дүниеге келуімен таныла бастаған еді. Сөйтіп интернеттің, жаңа технологиялардың дами түсуі дүние жүзі бойынша К-рор табынушылар санының артуына басты себеп болды.

Бұл табынушылықтың соңы қайда апарып соғарын Камбожда мемлекетіне қарап, білуге болады. 2007 жылы корей поп-мәдениетінің шарықтап тұрған кезеңінде Камбоджадан Кореяға қоныс аударғандар саны 1759 адамға жетті. Іле-шала елде кәріске тұрмысқа шығып, Кореяда тұрғысы келетін әйелдерді іздейтін “Некеге тұрғызу” компаниялары қаптап кетті. Соған байланысты 2008 жылы Камбоджа үкіметі Кореяда тұруға виза беруді тоқтатып, шетелдіктерге тұрмысқа шығуға ресми түрде тиым салды.

Қорыта келгенде, мәдениет саласындағы қарым-қатынастардың дамуы екі елдің саясат, экономика, қоғам сияқты басқа да салаларындағы тығыз байланысын одан әрі дамыта түсетіні белгілі.

Алайда, біздің жастарымыз өте еліктегіш. Орыстың боданынан құтылсақ та, қазақша таза сөйлей алмай отырғанда, бұл “корей толқынының” соңы қайда апарып соғары белгісіз. Тек, жастарымызға тілейтінім, осы корей мәдениетінің жақсы жақтарын ғана алып, жаман жақтарынан жиренсе екен.

Кілтті сөздер: мәдениет, мәдени ынтымақтастық, мәдени ықпал, халлю, корей толқыны, К-рор.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Түсіпбекова Л. Астана-Сеул: дипломатия новых возможностей // Корея: чудо продолжается, 2012.-9б.
2. Кунст Л. Феномен “халлю” // Корея: чудо продолжается, 2012.-13б.
3. Сон Ён Хун. Корея мен Қазақстанды мәдени салада түсіну және екі жақтың мәдени байланыстарын дамыту жолдары // Известия Корееведения в Центральной Азии. -2010.-102б.
4. Ким Г.Н. Сотрудничество Казахстана и Южной Кореи в сфере культуры, образования и науки // Известия Корееведения в Центральной Азии. -2012.-152б.
5. Алимбаева Ж.Н. Перспективы развития Южнокорейской массовой культуры в Казахстане // Известия Корееведения в Центральной Азии. - 2011.-5б.
6. <http://yvision.kz/post/327199>
7. <http://daogeo.ru/vliyanie-korejskoj-pop-kultury/>
8. <http://www.showasia.ru/archives/148999>
9. http://psychology-serials.blogspot.com/2012/02/blog-post_1152.html

Резюме

В данной статье автор рассматривает одну из наиболее актуальных проблем- влияния корейской культуры на казахстанцев, подробно описывая этапы развития двусторонних культурных отношении, акцентируя внимание на несомненной значимости культуры как способа развития экономики.

Summary

In this article the author examines one of the most pressing problems, influence of Korean culture to Kazakhs, describing in detail the stages of development of bilateral cultural relations, focusing on the undoubted importance of culture as a way of economic development.